

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

МАУП

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КЛІНІЧНИЙ ПСИХОАНАЛІЗ»***

Спеціальність:	С4 Психологія
Освітній рівень:	перший (бакалаврський) рівень
Освітня програма:	Психологія

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Клінічний психоаналіз
Шифр та назва спеціальності	С4 психологія
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити/90 год. Лекції: 20 год. Практичні заняття: 14 год. Самостійна робота: 56 год.
Термін вивчення дисципліни	5, 6 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація

Науковий ступінь	
Вчене звання	
Посада	
Дисципліни, які викладає НПП	
Напрями наукових досліджень	
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	
Контактний тел.	
Портфоліо викладача на сайті кафедри	

Анотація курсу.

Навчальна дисципліна «Клінічний психоаналіз» надає можливість зрозуміти складності формування зрілої особистості, фрустрації, перешкоди та страхи, які доводиться долати дитині у процесі розвитку. Знання, здобуті в результаті вивчення курсу «Клінічний психоаналіз», є основою для психодинамічного психіатричного мислення та подальшої психотерапевтичної роботи.

Предмет вивчення навчальної дисципліни: закономірності формування, функціонування та порушень психічного життя особистості, що розглядаються крізь призму психоаналітичної теорії та клінічної практики, а також методи психоаналітичної діагностики, інтерпретації та терапевтичного впливу при різних формах психічних і психосоматичних розладів. Дисципліна зосереджується на вивченні несвідомих психічних процесів, внутрішніх конфліктів, механізмів психологічного захисту, перенесення та контрперенесення, особливостей психоаналітичних відносин «пацієнт–аналітик», а також на аналізі клінічних випадків і застосуванні психоаналітичних технік у лікуванні та психотерапевтичному супроводі пацієнтів.

Мета курсу: засвоєння специфіки клінічного психоаналізу, розкриття його сутності, відмінностей від інших видів психоаналітичної науки, особливостей психодинамічного розуміння психічних розладів та аналітичної терапії різних видів психічної патології.

Завдання навчальної дисципліни:

1. ознайомити здобувачів освіти з теоретичними засадами клінічного психоаналізу та його місцем у системі сучасної психотерапевтичної науки і практики;
2. розкрити специфіку клінічного психоаналізу та його відмінності від інших напрямів психоаналітичного знання;
3. сформувати уявлення про психодинамічну модель психічних розладів, роль несвідомих процесів, внутрішніх конфліктів і механізмів психологічного захисту в розвитку

психопатології;

4. навчити аналізувати клінічні прояви психічних і психосоматичних розладів з позицій психоаналітичної теорії;

5. сформувати базові навички психоаналітичного мислення, інтерпретації клінічного матеріалу, розуміння феноменів перенесення та контрперенесення;

6. ознайомити з основними принципами та техніками аналітичної терапії при різних видах психічної патології;

7. розвинути здатність критично осмислювати психоаналітичні концепції та застосовувати їх у клінічній і консультативній практиці;

8. сприяти формуванню професійної рефлексії та етичної позиції майбутнього фахівця у сфері психоаналітичної допомоги.

Пререквізити навчальної дисципліни:

Вивчення навчальної дисципліни «Клінічний психоаналіз» базується на знаннях та уміннях, отриманих здобувачами освіти під час здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Постреквізити навчальної дисципліни:

Знання, уміння та компетентності, набуті під час вивчення навчальної дисципліни «Клінічний психоаналіз», використовуються при подальшому опануванні навчальних дисциплін клінічного та психолого-практичного спрямування, зокрема «Клінічної психології», «Патопсихології».

Отримані результати навчання є підґрунтям для формування професійних компетентностей, необхідних для психодинамічного аналізу психічних розладів, розуміння внутрішньопсихічних конфліктів, механізмів захисту та особливостей особистісної організації, а також для здійснення психологічної діагностики, консультування й психотерапевтичного супроводу осіб із різними формами психічної патології у подальшій професійній діяльності.

Програмні компетентності:

Загальні компетентності	ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
Спеціальні компетентності	СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ. СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел. СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій. СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження. СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації. СК8.Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову). СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту. СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики. СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. СК12. Здатність до розуміння соціальної обумовленості особистості та життєвого шляху індивіда, а також ролі індивіда в життєдіяльності соціальних організацій, спільнот.

	СК13. Здатність до застосовування соціально-психологічних понять, концепцій та теорій для інтерпретації соціально-психологічних явищ і процесів. СК14. Здатність до розуміння закономірностей взаємодії індивідів, соціальних груп, спільнот.
Результати навчання	РН1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах. РН6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність. РН9. Вміти спілкуватись в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами.

Зміст навчальної дисципліни

2	Назва теми	К-сть годин, з них:						
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Методи навчання/методи оцінювання			
Змістовний модуль 1. Психічні захворювання з точки зору психоаналізу		Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; традитивний метод; аналітичний; синтетичний; практичний; пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, полеміки; діалог, синтез думок; мозковий штурм; відпрацювання навичок; ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань); моделювання професійної діяльності; інноваційні методи навчання (компетентнісний; проектно-дослідницький); кейс-метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.						
Тема 1	Психодинамічні моделі психічного захворювання					3	1	7
Змістовний модуль 2. Психоаналітична типологія особистості								
Тема 2	Соціопатична (антисоціальна) особистість					3	1	7
Тема 3	Нарцисична особистість					2	1	6
Тема 4	Істерична особистість та дисоціація у істериків					2	1	6
Тема 5	Шизоїдні особистості					2	2	6
Тема 6	Параноїдні особистості					2	2	6
Тема 7	Обсесивно-компульсивні особистості					2	2	6
Тема 8	Депресивні та маніакальні особистості					2	2	6
Тема 9	Мазохістична особистість					2	2	6
Модульна контрольна робота								
Всього:		20	14	56				
Форма контролю: залік								

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементом презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною

мережею Wi-Fi.4.

Форми і методи контролю

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Система оцінювання та вимоги

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

	Поточний контроль знань									Модульна контрольна робота	Залік	Загальна кількість балів
Теми	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	20	20	100
Робота на семінарському занятті	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
Самостійна робота	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування.

Критерії оцінювання модульного тесту з навчальної дисципліни «Клінічний психоаналіз».

При оцінюванні модульного тесту враховуються обсяг і правильність виконання завдань:

- оцінка «відмінно» (A) виставляється за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% всіх завдань);
- оцінка «добре» (B) виставляється за виконання 80% всіх завдань;
- оцінка «добре» (C) виставляється за виконання 70% всіх завдань;
- оцінка «задовільно» (D) виставляється за правильне виконання 60% запропонованих завдань;
- оцінка «задовільно» (E) виставляється, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- оцінка «незадовільно» (FX) виставляється, якщо виконано менше 50% завдань.

Неявка на модульний тест - 0 балів.

Вищезазначені оцінки перетворюються на рейтингові бали таким чином:

- «A» - 18-20 балів;
- «B» - 16-17 балів;
- «C» - 14-15 балів;
- «D» - 12-13 балів.
- «E» - 10-11 балів;
- «FX» - менше 10 балів.

Підсумкова семестрове оцінювання з дисципліни «Клінічний психоаналіз» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студентів. Воно проводиться у терміни, визначені навчальним планом, і охоплює обсяг матеріалу, визначений програмою курсу.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі тесту. До семестрового оцінювання допускається студент, який виконав усі необхідні роботи.

Підсумкова оцінка виставляється на основі результатів навчання студента протягом семестру. Оцінка студента складається з балів, накопичених за результатами поточного оцінювання, та заохочувальних балів.

Студенти, які виконали всі необхідні завдання і отримали оцінку 60 балів або вище, отримують оцінку, що відповідає отриманій оцінці, без додаткового тестування.

Для студентів, які виконали всі необхідні завдання, але отримали оцінку нижче 60 балів, а також для тих, хто бажає поліпшити свій бал (результат), викладач проводить підсумкову роботу у формі тесту під час останнього запланованого заняття з дисципліни в навчальному семестрі.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота з кожної теми, відповідно до програми курсу, оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів за допомогою стандартизованих та узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань)

Критерії оцінювання.

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
3	3	2	1	0

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання практичної роботи; поточне оцінювання засвоєння знань на основі усних відповідей, доповідей, презентацій та інших форм участі під час практичних (семінарських) занять; індивідуальні або групові проекти, що вимагають розвитку практичних навичок і компетентностей (опціональний формат); вирішення ситуаційних завдань; підготовка резюме з самостійно вивчених тем; тестування або письмові іспити; підготовка проектів статей, тез конференцій та інших публікацій; інші форми, що забезпечують всебічне засвоєння навчальної програми та сприяють поступовому розвитку навичок для ефективної самостійної професійної (практичної, наукової та теоретичної) діяльності на високому рівні.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECT8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Для успішного засвоєння курсу «Клінічний психоаналіз» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна

їх якість;

- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Клінічний психоаналіз» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат,

самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів).

Рекомендовані джерела інформації:

Основні джерела:

1. Боллас К. Що таке людський характер? Психоданаліз і досвід самісного переживання / пер. з англ. Н. Куликова. – Київ: Видавництво Ростислава Бурлаки, 2021. – 298 с.
2. Брил А. Фундаментальні концепції психоданалізу / пер. з англ. Є. Буцикін. – Харків: Фоліо, 2020. – 348 с.
3. Томе Г., Кехеле Г. Психоданалітична терапія. Теорія і практика. Т. 1: Теорія / пер. з англ. М. Госовська, О. Маркіна, С. Накрійко, В. Слюсаренко. – Львів: Літопис, 2021. – 720 с.
4. Фрейд З. Психологія спільнот і аналіз людського «Я». – Київ: Видавничий союз «Андронум», 2020. – 132 с.
5. Фрейд З. Вступ до психоданалізу. Нові висновки. – Київ: Навчальна книга – Богдан, 2021. – 552 с.
6. Шторк Т. Психоданаліз і психосоматика. Тілесні основи психодинаміки / Тімо Шторк. – Київ: Видавництво Ростислава Бурлаки, 2025. – 312 с.

Додаткові:

7. Вілкінсон М. Як змінюється психіка під час психотерапії: емоції, прив'язаність, травма й нейробіологія / Маргарет Вілкінсон. – Київ: Видавництво Ростислава Бурлаки, 2025. – 384 с.
8. Кокоріна Ю. Є. Глибинна психологія (в короткому викладі): навч.-метод. посібник / Ю. Є. Кокоріна. – Одеса: Астропринт, 2021. – 120 с.
9. Психоданаліз і Віртуальне: етика, метапсихологія і клінічний досвід позакабінетної практики: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (12–13 червня 2021 р., м. Київ) [електронне видання]. – Київ ; Кривий Ріг: Вид-во Р. А. Козлов, 2021. – 240 с.
10. Український психоданалітичний журнал. Том 2, вип. 2: Павутиння неневротичного страждання. – Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2024.
11. Hartmann-Kottke L. General Psychotherapy Principles and Common Theoretical Aspects: Rediscovering Humanity. – Cham: Springer, 2022. – 491 p.